

Szerkesztőség:
Rimaszombatban, Thököly-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felolvasó szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:
Rimaszombat, Thököly-
uteza 1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdetésny,
nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petisor tér-
fogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:
Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Farsangi észrevételek.

(Válasz a múlt heti vezérezikre.)

A fenti cím alatt e becses lapok Krónikás-a miután szemlét tartott a városunkban levő minden rendű és rangú testületek és egyesületek farsangi szórakozásai fölött, különös passzióval toglalkozik a gimnáziumi délelőtti tanítás intézményével, melyet, ha nem is kategorikusan, de mégis a sorok közt lappangó gúnyval elítél.

Nem foglalkoznánk a dologgal behatóan, ha a cikkíró megjegyzései fölött a közönség is napirendre tért volna, de miután egyes megjegyzések alkalmasak arra, hogy közönségünk nézetét a gimnáziumban fogantatosított ujitással szemben megtévesszék, egy oly kérdésben, melyet a tanári karnak, igazgató tanácsnak és szülőknek összhangzó egyetértésével kell dűlőre juttatni: alkalmat veszünk magunknak arra, hogy a farsangi észrevételekre reflektálva a délelőtti tanítás eredményeiről olvasó közönségünket tájékoztassuk s megnyugtassuk arról, hogy az új rendszer életbe léptetése kizárólag a tanulók szellemi és fizikai fejlődése érdekében történt.

Az észrevételek krónikása valószínűleg nem szakember, azaz nem pedagógus, sem orvos, sőt talán szülő sem, a ki gyermeke szellemi és fizikai fejlődését szíven viseli. S miután nem szakember, nem is érdeklődött a folyó évi tanítás eredménye iránt, mert ha e tárgyban bármelyik illetékes egyénhez kérdést intézett volna: észrevételei megtételénél nem kockáztatta volna meg azt a megjegyzést, hogy a tanulók „ép úgy nem tanulnak napról-napra semmit mint azelőtt.” Nem kevesebb mint harminczkét, városunkban lakó s arra illetékes egyén megadhatta volna azt az örvendetes választ, hogy az idén — tehát a délelőtti tanítás próba évében — 4%-al *magasabb a sikerrel tanulók száma*, mint a megelőző években. Ez eléggé bizonyítja azt, hogy a szabad délutánokat napról-napra mégis csak többen használják föl, mint azelőtt.

Azt hiszem, e hivatalosan konstatált tény is elég volna arra, hogy a Krónikás észrevétele értéktelenné vál-

jék, de nem hallgathatom el azt a szintén hivatalosan megállapított tényt sem, hogy a szabad délutánok még az egészségnak sem ártottak, mert az óriási tél, a késő őszi járványok s a minden tekintetben alkalmatlan időjárás daczara, a gimnáziumi tanulók között se járványos, sem más súlyosabb természetű megbetegedés az idén nem fordult elő. A tanítás sikerére s az egészségi viszonyok javulására nézve tehát a délelőtti tanítás és a délutáni szabadság az eddig szerzett tapasztalatok szerint előnyösen vált be s ezek alapján egy hajszányi okunk sincs aggodalmaskodni amiatt, hogy a folyó évi kísérlet kárba vessze. Sőt ellenkezőleg: maga az igazgató tanács is, miután a statisztikai adatok kedvező eredményéről meggyőződött, teljes készséggel járult ahhoz, hogy a kísérlet *tovább folytattassék.*

Egészen más rubrikára tartozik az, hogy városi közönségünk nagyon nehezen tud beletörődni ebbe a gimnáziumi ujitásba. Ha tanulót lát az utcán a régi tanítás ideje alatt (2—4 ig) vagy ha ugyanazon idő alatt a tanuló pusztán otthon léte alatt alkalmatlankodik: az új rendszert kárhóztatja, mert a szülőknek s a tanulót tartó házi asszonyoknak egy nagy része megszokta azt, hogy úgy a délelőtt, mint a délután bizonyos óráiban a gyermek otthon ne zavarja meg a szokásos házi rendet.

Abban az ősi rendszerben nőttünk fel mindnyájan, hogy mint tanulók reggel 8 órától kezdve délutáni 5 óráig nem voltunk a családban. Egy szóval sem állítjuk, hogy ez a rendszer végképen rossz volt, — valamint azt sem mondjuk, hogy a mai abszolút jó. Mind a kettőnek megvannak az előnyei és hátrányai s így szerintünk csak az lehet kérdés, hogy melyiknek van több előnye a másik felett. A pedagógiai és higiénikus szempontok vita tárgyát alig képezhetik, mert a fentebb említett hivatalos adatok a délelőtti tanítás javára nyomják a mérleget, — de ha még e tapasztalatok sem képeznének elegendő érvt: hivatkozhatunk más kulturnemzetek példájára s legalább harmincz magyarországi középiskolára, melyek ugyanazon tapasztalatok alapján rendszeresítették a délelőtti iskoláztatást. Tág terünk lenne itt a legnagyobb részletességgel kimutatni, hogy a tanulói

kötelességek kifogástalan teljesítésére minő előnyöket nyújt a délutáni szabadság rendszere s csaknem kézzelfoghatóan bebizonyíthatnók, hogy a tanulók fizikai fejlődésére minő kedvező hatással van azon körülmény, hogy a testi mozgásra az idő és lecczetanulás nem állít fel oly határozott korlátokat ma, mint azelőtt. De a fejtegetések messze vezetnének s lehet, hogy a kérdéssel szakszerűen nem foglalkozókat nem is érdekelnék. — Azonban az az egyetlen s látszólag a délelőtti tanítás ellen szóló körülmény, hogy a tanulóknak több idejük van a csavargásra mint azelőtt, elég anyagnak látszik arra, hogy az új rendszer teljesen elítéltesék.

Csavargó tanuló volt mindig és lesz ezután is s ezeken semmiféle rendszer nem segít. A rossz tanulók régebben is csavarogtak, — de nem voltak annyira szem előtt, mint ma. Száz esetben fordult elő, hogy a tanuló nem volt iskolában, de nem volt otthon sem. A háziak azt hitték, hogy a tudományok csarnokában van, a tanárok, hogy otthon, mert bizonyosan gyengélkedik szegény, míg az élelmes nebuló vagy a temetőben vagy a városkertben, vagy a határon a markába nevetett. Ezt a csalafintaságot megteheti a rossz tanuló most is azzal a különbséggel, hogy ma a délutáni mulasztást a háziak tudta nélkül nem követheti el. Ezért feltűnőbb a csavargás most, mint régebben.

Ezzel a jelenséggel szemben valóban szükséges a délelőtti tanítás rendszere. Szükséges pedig azért, mert *közlebb hozza a gyermeket a családdhoz* s módot ad a szülőknek arra, hogy gyermekeik nevelésében segítségére legyenek az iskolának. Mert nemcsak a latin és görög tudósokat s matematikusokat, hanem a társadalom tagjait is nevelni kell és az emberekkel való érintkezés ezerféle műánzsait hol figyelhetni meg a tanuló eredményesebben, mint a családi és társadalmi körben?

Nagyon sajnáljuk, hogy a farsangi észrevételek írója ezt a kérdést oly érvekkel bolygatta meg, melyek önmagukban hordják cáfolatukat. Egy helyen azt mondja, hogy megnövekedtek a kiadások, mert a gyermekeknek tizórait kell adni! Hát a régi rendszer mellett a gyermek d. e. 10 órákor nem volt éhes . . . ? Azután meg

TÁRCZA.

Mi lenne? . . .

. . . Vajjon mi lenne
Ha egy sötét viharos éjszakán
Álmaimból fölriadva
Az itélet hangját hallanám? . . .
S egyszerre zúgna, reccsne minden,
Tompa morajjal inogna a föld . . .
Csillagok s a hold,
A magas égről szerte repülnének . . .
Sírok, koporsók szerte repednének . . .
S előjönne szép sorbá'
A néma lakók,
Kik ezredévek óta
Odalen pihentek . . .
És odafönt a ketté hasadt égen
A szertefutó csillagok fényében
Tüzes szekerén, arany trónusán
Megjelenne az itélő Isten! . . .
S megkezdődne az igaz itélet . . .
Ó! az lenne a rémes éjszaka;
Látni a bünt, hogy miként remeg,
S látni az erény diadalát
Ó, az lenne a rémes élvezet . . .
De mi lenne aztán? Mi lenne a vég?
A bíró jobbja a jónak, igaznak
Üresen hány helye maradna?
S a szertfuto, millió tüzes csillag
Elég lenne e vajjon pokolnak? . . .

Kolbenheyer Zoltán.

Hanvay Zoltán felolvasása.

Ki magát „hanvai reccsnek” szokta nevezni: Hanvay Zoltán, a mindenkielőtt nagy életböcs, irodalmár, historikus, szociológus stb. múlt hó 23 án a helybeli kaszinó nagytermében nagyszabású és élvezetes fölolvastat tartott.

Mint azt is maga jelentette ki, battyú dalát akarta bucsukepen közönségünk előtt elzengeni, mert bucsuzni óhajtott ezzel élte alkonyan a társadalomtól.

Felolvasását azzal kezdte, hogy tükör darabokat állított a közönség elé, melyből láthatta a nagy és halhatatlan nevű koszorús költőnek: Tompa Mihálynak életét, zokogott annak viragokkal diszitett sirja felett, lelünk legerzekényebb hurjait penditette meg, midőn a költő bus lelkenek megszólalását és a vesztett haza sorsa feletti kétségbeesését olvasta tel és ki egyes gyönyörű költeményeiből.

Tompával — a mély borongás és elmélkedés emberével — 8 éven át naponta érintkezett a felolvasó és bepillantott nagy lelkenek legtitkosabb rejtekeibe is. Mint költőt és papot egyaránt nagyinak ismerte a nemzet Tompát, ki tudós is volt, mert előtte az exact tudományoknak egy tere sem volt idegen. Mint ember is nagy volt, ami hiba volt benne, az nem az övé volt, de bajae. — A felolvasó mint politikust, mint költőt, embert, barátot, férjet és családapát állította elénk és jellemezte városunk nagynevű szülöttét: Tompa Mihályt, kinek babérral övezett nagy képét a diszterem falán helyezte el e napon a kaszinó figyelmes igazgatója.

Folytatva, tengeri utazását írja le és festette le előttünk elénk színekkel, majd a nagy Napoleon sirjánál áll meg és töpreng a vándorral együtt a nagyság megsemmisülése felett.

Végül kiválasztja a világalomban is a leghatalmasabb, szereplő nőt és egy külön, tanulmányának beillő jellemrajzot tárt elénk a nőről a feminizmusról.

Oly tiszta és világos volt a tükör, melyet a felolvasó elénk tárt, hogy abban tiszta képből láttuk mindazt, mit be akart mutatni; de homály nélkül láttuk az ember nagyságát, hatalmát és törpeségét is, tökéletlenségét és a mai kor egyik legveszedelmesebb fattyú hajtását: a hüszágot és önzést is.

De leginkább belé láttunk és hatolhattunk a felolvasónak tiszta szívébe és nagy tehetségébe, mely magát a felolvasót állította elénkbe abba a tükörbe, melynek keretébe kellene mindazon embernek beilleszkedni, ki élete hivatását helyesen fogja fel.

Mély és költői gondolatokban gazdag eszméit tette betűkkel le zengzetes, forrás-tiszta magyar nyelven a felolvasó asztalra, melybe ott, a hol kellett, keresetlenül vegyítette belé olykor-olykor humoros megjegyzéseit is.

Mintha a hegyi forrás kristály vízből ittunk volna, úgy állottunk a felolvasó asztal előtt. Egy korty — két korty, már azt hittük, eleget nyeltünk az üdítő italból az élet forrongós, lázas levegőjében s nem volt elég, ismét — és ismét ittunk a tudományok és tapasztalatok gazdag vízből.

Hanghordozása olyan volt, mint lelke érzelme és küzdelme. Majd verőfényben gyultak ki szemei és hangja itt emelkedett, majd lelke egy-egy bánatos hurja rezgett meg, s ilyenkor méla bús akkordba ment át, mint az ősz sorvasztó szelének bugasa.

Hosszu időn át volt Tompának kebelbeli barátja, Arany, Petőfi, Vörösmarty, Kazinczy és a még életben lévő Léway József nagy költők csoportjainak több ízben vendége, hol volt alkalma e jeles férfiakat arról az ol-

Ajánlok

hetenként érkező friss halat és kitűnő asztali bort literjét 28 krajczárjával!

Kiváló tisztelettel KOHN ADOLF fűszer-, liszt- és csemege kereskedő Rimaszombat, Erzsébet-tér 16.

azt veti oda, hogy a hivatalnok háztartásában kétszer kell tálni. Ez szörnyű baj volna, ha az utolsó betűig megfelelné a valóságnak. De a dolog nem úgy áll. A diák egy órákor hagyja el az iskolát s öt perc alatt még a távolabb lakó is otthon van, — hivatalnok ember pedig, főleg ha a fogalmazói szakban működik, nem megy 3 óráig az irodába s így szó sem lehet arról, hogy a háziasszonynak kétszer kelljen tálni!

No hát, ha csak ezeket a kifogásokat hozta föl a Krónikás, akkor bátran megmaradhat az új rendszer, mert a jövő nemzedék fejlődését szíven viselő komoly embernek még áldozatok árán is csatlakoznia kell minden olyan új intézményhez, melyet a haladó kor megkíván.

Végül legyen meggyőződve cikkíró arról is, hogy az a tanári kar, melyet a könnyen hajló közvélemény — főleg ama cikk után — azzal vádol, hogy a délelőtti tanítás rendszerében a saját érdekeit tartotta szem előtt, a rimaszombati társadalom érdekében megtesz annyit, a mennyit egy testületől várni lehet: hivatalos kötelességét teljesíti az iskolában s a közéletben terjeszti az ismereteket.

Vármegyei közgyűlés.

Gömör-Kishont vármegye közönsége február hó 26-án rendkívüli törvényhatósági közgyűlést tartott. Bár a közgyűlésen igen kevesen voltak jelen, de az a szokott érdeklődés mellett folyt le. A közgyűlést pontban 10 órákor Fáy Gyula főispán nyitotta meg, s kifejezést adott azon részvételenek és fájdalommal veszteségnek, mely Cöburg Clementina kir. hercegnő elhunytával a vármegyét érte. A megboldogult nagyon szeretett a balogvári kastélyban tartózkodni, s mint hangzott, ottan töltötte életének legboldogabb napjait. A vármegye közönsége elhunytát jegyzőkönyvében kívánta megörökíteni, s a gyászoló családot így az elhunytak fiait: Cöburg Ferdinand bolgár fejedelmet, Fülöp kir. herceget, boldog emlékü József főherceg özvegyét Clotild kir. hercegnőt arról meleghangú részvét iratban rendeli értesíteni, egyidejűleg alispánnak megköszöni, hogy a halálhír vétele után a gyászoló család előtt azonnal táviratban tolmácsolta a vármegye részvétét.

Egyik főtárgya volt a közgyűlésnek, s tulajdonképen azért kellett időközben a rendkívüli közgyűlést összehívni, a m. kir. kereskedelemügyi ministeriumnak a közutak rendezése tárgyában kiadott nagyszabású körrendelete, melyben a minister kitérte, hogy a legközelebbi 15 év alatt az útkérdést, és különösen a közsegi utak jókarba helyezését vette egyik fő programponjtárá és azt állami segéllyel járási utakká akarja átalakítani, illetve fejleszteni. A vármegye közönsége csak a legnagyobb halálal fogadta a minister gondoskodását, s az e célból kiküldendő bizottság tárgyalásainak határidejűl f. évi márczius hó 14-ik napjának d. e. 10 óráját tűzte ki a vármegyei székház kisebbik terébe.

A bizottságot következéssel alakította meg. A rosznyói járásban elnök: Nagy Elemér főszolgabíró, tagok: Hámos László és Szontaghy Andor. A nagyrőcei járásban elnök: Kuna Aurel főszolgabíró, tagok: Mihalik Dezső és Fáy Árpád. A garami járásban elnök: Tomory Géza főszolgabíró, tagok: Schröder Gyula és Golda János. A rimaszombati járásban elnök: Mariássy Gyula főszolgabíró, tagok: Marton János és Knöpfler Károly. A rimaszécsi járásban elnök: Osváth Dániel főszolgabíró, tagok: Mariássy Andor és Szojtkovich Emil. A tornaljai járásban elnök: Szentmiklóssy Béla főszolgabíró, tagok: Szentiványi Árpád és Hevessy Bertalan. Az erre alapul szolgáló nagy munkálatot és tervezetet Juraskó Jakab kir. műszaki tanácsos, a helybeli kir. államépítészeti hivatal buzgó főnöke dolgozza ki, melyet az ülést megelőző napon Kovách Kálmán kir. kerületi felügyelő Egerből fog itten felülvizsgálat alá venni és a bizottságnak javaslatokat és véleményt előterjeszteni, mint a kereskedelmi kormány közvetlen megbízottja és képviselője. Különben a tárgyalásokat és az összes bizottságok felett az elnökséget vármegyénk tapasztalatokban gazdag alispánja, Bornemisza László fogja gyakorolni.

dáról is, honnan mások nem ismerték, teljesen megismerni.

Egy sorsnak volt Tompával osztályosa, egyforma keserű darabokat törtek le az élet kenyereiből, s ez a keserűség ráta meg és zavarta meg lelkének egyensúlyát is, midőn felolvasását egy izben félben kellett szakítania.

De majd ismét szívének örömszíkrajja lobban fel, midőn a nőről kezd beszélni. A nő az, mely a férfit örömben és bánatában követi; de a nő az is, mely ha rozsz, ha lelke nem nemes, képes mindenre.

A legnagyobb tisztelettel és előzékenységgel osztogatja a tanácsokat, hogy milyen legyen a nő; s midőn már a legerősebb kritikától tartottunk, egy szellemes fordulattal sorolja ismét a női tündöklő erényeket és kötelességeket fel.

Mi is a felolvasóval tartunk, s itt megállunk. — Több kritikát adnánk, de mivel hát arra gyengék vagyunk, elégedjen meg a felolvasó ezzel.

Dalát, de nem „hattyú dalát“ nagy örömmel és élvezettel hallgattuk, s kérjük, hogy ismét mielőbb részesítsen bennünket ily kellemes percekben, a miből bizony sokat tanultunk és tanulhatunk.

A felolvasás után a kaszinóban a felolvasó tiszteletére izletes társas vacsora volt, melyen körülbelül 50-en vettek részt. A vacsora alatt Kubinyi Aladár kaszinó-elnök, kir. kuriai bíró, Hanvay Zoltán és Bornemisza László alispán mondtak igen szép, tartalmas és tanulságos pohárváltásokat.

A vacsora rendezésében igazán elismerésre és dicsőre méltón fáradozott az ünnepegy rendező bizottság két ritka agilis és tapintatos vezetője: Medvecsy Sándor igazgató és Kolbay Sándor kir. táblai bíró.

Ez után az országos gazdasági egyesület illetve országos szövetségnek az országgyűlés képviselőházához a kivándorlás korlátozása a munkásviszonyok rendezése és különösen a szocialisták által gyakorolt lelketlen igazságok megszüntetése iránt intézett terjedelmes memorandumot tárgyalta a közgyűlés Bornemisza alispán, Mariássy, Szentiványi és Fáy Árpád bizottsági tagok felhatalmazása után a közgyűlés e feliratot nagyban és egészben elfogadja, azonban azt némely fontos kérdésekkel kibővíteni, s ily értelemben szintén felírni határozza el.

Ezenkívül még egypár fontosabb és halasztást nem tűrő ügy nyervén elintézték a közgyűlés főispán elnökével a déli órákban befejezést nyert.

Pénzüntézetek közgyűlése.

E hét a pénzüntézetek hete volt városunkban, amennyiben két legrégebbi pénzüntézet: a rimaszombati takarékpénztár (az osztrák magyar bank mellékhelye) s a gömörmegyei nép- és iparbank tartotta a részvényesek élénk érdeklődése mellett közgyűlést.

A takarékpénztár közgyűlése február hó 26-án volt s azon 56 részvényes 539 darab 340 szavazatra jogosító részvény képviselőtében jelent meg. Dr. Szabó Károly igazgatósági elnök meleg szavakkal üdvözölte a részvényeseket, a határozatképességet megállapítja, s közgyűlési elnökké Bodor Istvánt ajánlja, kit egyhangulag meg is választottak az elnöki tisztre, s ki a gyűlést lendületes szép szavakkal nyitotta meg ekkép:

„Mélyen tisztelt közgyűlés!

Oszintén megvallo, hogy nem minden aggodalom nélkül foglalom el ez alkalommal a megtisztelő elnöki széket, mert érzem gyöngeségemet, érzem tehetségeim fogyatékosságát szemben azon kiváló férfakkal, kik a multban gyűléseinket vezették s a kiknek érdemei előtt nemcsak mi, egyszerű részvényesek, hanem városunknak és megyénknek közönsége is méltán hajtotta meg a hála, tisztelet és elismerés zászlaját.

De nem kevésbé hat nyomasztólag lelkeimre azon körülmény is, hogy a jelen alkalommal még azon férfut is nélkülözünk kell, ki a közelmúlt években közgyűléseinket oly kiváló tapintattal s oly tapasztalt bölcseséggel vezette. Hiszen résztvettünk a közörműben, mely győmantlakodalma alkalmával mindnyájunknak szívét oly mélyen áthatotta, szívből osztoztunk és osztozunk a fájdalomban is, mely az örömnep után nemes szívét oly mélyen sújtotta. Az ezen alkalmakkor megnyilatkozó közérzet tanúsítja azon tiszteletet és szeretetet, melyet mindnyájan érezünk Baksay István kir. tanácsos urnak érdemeiben gazdag személye iránt. E tiszteletből és szeretetből meritsen agg napjaiban gyógyító balszámot szívének sajnó sébére!

Azonban, t. közgyűlés, vannak források, melyekből a tanácskozások vezetésére tehetségeim fogyatékossága daczára erőt és bátorságot merithetek. Ezeknek egyike azon szakismeret, körültekintő bölcsesség, kellő szigor, az a hol kell, méltányosság ott, a hol szükséges, emellett mindenre kiterjedő figyelem s önfeláldozó munkásság, melyet a lefolyt üzletévben úgy a mélyen tisztelt igazgatóság, mint a kezelő személyzet részéről tapasztalni szerencsénk volt. A másik azon férfias őszinteség és tárgyilagosság — mondhatnám méltóság, melylyel közgyűléseinken az egyes felszólalók nézeteiknek évről-évre kifejezést adtak és a mely eljárásukkal közgyűléseink színvonalát oly magas fokra emelték, hogy ezeket bármelyik testület — még a humanisztikusokat sem véve ki — méltán választhatta követendő mintaképül. E tapasztalatok könnyítik meg nekem a gyűlés vezetését, s e férfias őszinteséget, ezen tárgyilagosságot kérem ez alkalommal is t. részvényes társaim részéről s magamat kegyes támogatásukba ajánlva, a közgyűlést ezennel megnyitom.

Élénk éljenzéssel fogadták beszédét, mire a szavazatszedő bizottságok küldettek ki, majd *Institúrisz* Endre az igazgatóság, dr. Veres Samu pedig a felügyelő bizottság jelentését olvasta fel.

A jelentésekhez dr. Bernáth István orsz. képviselő szólt fel, s több megszívlelendő javaslatot is tett. Az évi eredményt fényesen mondja, mert az közel 100000 korona, s így az alaptőkének több mint 40%-a, ezért az intézet vezetőségét méltán megilleti az elismerés. A márleghől azt látja, hogy a konzervgyári r. t. nagy összeggel van beállítva, s azt tartja, hogy az esetleg mutatkozó veszteség fedezetére volna fordítható a kates tételek elenyésztetésére létesített póttartaléktöke. Konkrét indítványt tett, hogy a most javasolt 12000 kor. „vesztesség fedezeti alap“ tétel alatt kezeltsék, s annak évről-évre való kötelező gyarapítása mondassék ki. Ezt a közgyűlés Molnár József ügyész felszólalása után határozottan ki is mondta.

Bernáth István megfontolandónak tartja azt is, nem tartaná e helyesnek a vezetőség az alaptőke felemelését, mert akkor a 7 millió kor. betét és 240000 kor. alaptőke között az arány nagyban javulna. A megye gazdasági viszonyainak javítása érdekében is felhozta, hogy közraktárakat kellene a pénzüntézetnek létesíteni a gabonaművek bizományban elhelyezés és megfelelő értékesítése céljából. Végül felvetette a takarékpénztár területileg való terjeszkedésének eszméjét, mely falusi hitelszövetkezetek létesítése által volna megvalósítható.

A közgyűlés élénk figyelemmel hallgatta az okos fejtegetéseket, s megbizta az igazgatóságot, hogy a felvett eszmékkel foglalkozzék.

A közgyűlés ezután egyhangulag elfogadta az igazgatóság és a felügyelő-bizottság javaslatait, s nekik a felmentvényt teljes elismerése kifejezésével mellett megadta.

E szerint az osztrák részvényenként 44 koronában állapított meg a tisztviselők és szolgálalmazására 3550 korona, jótékonyezérra az év folyamán kiosztott 327 koronán felül 1760 korona fordították. A tartalék-alaphoz 24000 korona csatoltatik, 12000 korona veszteség fedezeti alapot képez, s 6087 kor. 55 fillér az 1907. évi üzlet számlájára vitetik át.

Az igazgatóságból kilépő: Dr. Kovács László, Molnár József, Samarjay János, Szabó Elemér és dr. Szabó Károly, valamint a felügyelő-bizottság tagjai: Baksay István, dr. Baksay Dezső, Bodor István, Ragályi Géza, id. Süte István és dr. Veres Samu egyhangulag újra megválasztatták, napbiztosokká megválasztottak: Benyo László, Bércsey Elek, Cseh István, Cseh János, Eszenyi

Gyula, Ethey Frigyes, Fábry János, Fülöp Benjamin, Gaskó János ifj., Gyürky Pál dr., Ifj. *Institúrisz* Endre dr., Jaczkó Pál, Kármán Aladár dr., Kerekes Dezső, Konyha Béla, Kovács István, Lengyel Iván, Lengyel Pál ifj., Lévai Izsó, Matolcsy Pál, Percz Samu, Schulhof Pál, Soós Ferencz, Szabó István, Szabó József ny. pénztárnok, Szabó József m., Szomolnok Antal, Terhes Samu dr., Varga Lajos, Varga István.

A közgyűlésen még a nyugdíjalapszabályokat módosították, s végül Molnár József köszönetet mondott Bodor István elnöknek a gyűlés tapintatos és bölcs vezetéséért. — Ezzel a közgyűlés véget ért.

*

A gömörmegyei nép- és iparbank 36-ik évi közgyűlését másnap 27-én a „Három Rózsa“ nagytermében tartotta meg. Itt Boczkó Dániel igazgatósági elnök üdvözölte a szép számmal egybegyűlt részvényeseket s konstataja a határozatképességet, a mennyiben 60 részvényes 980 darab 540 szavazatra jogosító részvény képviselőtében jelent meg. Elnökké egyhangulag Molnár Józsefet választották, ki szívélyesen üdvözölte a megjelenteket, a közgyűlést megnyitotta. Az igazgatóság és felügyelőség jelentését dr. Baksay Dezső jegyző olvasta fel.

A közgyűlés elfogadta egyhangulag az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak az osztalek megállapítására s a tiszta nyereség felosztására nézve tett javaslatait, a mérleget jóváhagyta s a felmentvényt az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak megadta. E szerint a rendelkezésre álló 36552 korona 24 fillérből részvényenként 9 korona osztalékkal 27000 korona adatik ki, a tartalékalap 4000 koronával gyarapittatik, (lesz most már 60000 korona), tisztviselők és szolga jutalmazására 900 korona, lakbér pótlékkal 350 korona, jótékonyezérra 570 korona, külön tartalékalapra 2000 korona (ez most már 6000 korona lesz) fordittatik s a felmaradó 1732 korona 24 fillér a jövő év számlájára vitetik át.

Az igazgatóságból sorrend szerint kilépő Boczkó Dániel, Ethey Frigyes és dr. Ráróssy Gyula 3 évre egyhangulag újra megválasztották a dr. Kovács László indítványára, a kilépett Süte István helyébe pedig két évi időtartamra szintén egyhangulag dr. Lichtschein Adolf, a felügyelőbizottság érdemes tagja választott meg.

A felügyelő-bizottság tagjaiul egyhangulag újra választották: Bodor István, dr. Gyürky Pál, Szomolnok Antal és dr. Törköly József, a megüresedett helyre pedig Szabó József mérsáros.

Napbiztosokká választották: Benyo Béla, Benyo László, Csapó Lajos, Csapó János idb., Csapó János ifj., Csapó József, Cseh István, Cseh János, Fábry János, Fülöp Benjamin, Gaskó János ifj., Káposztás László timar, dr. Kármán Aladár, Konyha Béla, Koreny Pál, Kovács Gyula, Kovács István, László János, Lengyel Samuel, Lévai István, Lévai Izsó, Rakottay Lajos, Schulhof Pál, Simon János ifj., Stolcz Zsigmond, Szabó József Kozma, Szabó István mérsáros, Takács László, Varga István, Varga Lajos rendes, Eszenyi Gyula, dr. *Institúrisz* Endre, ifj. Káposztás József timar, dr. Terhes Samu, Törköly József és dr. Weinberger Rózsa póttagok.

A közgyűlés végén Molnár József elnök megköszönte a részvényesek érdeklődését, az elnöknek pedig a gyűlés tapintatos vezetéséért a részvényesek elismerését és köszönetét dr. Kármán Aladár tolmácsolta. Boczkó Dániel is köszönetet mondott s ezzel a közgyűlés véget ért.

Az ötszörös felelősségről az Iparszövetkezetben.

Hogy az iparos hitelszövetkezetek megalakítása az iparosság körében oly nagy ellenkezéssel találkozik, annak legfőbb oka az „ötszörös felelősség“ kötelezettségében keresendő.

Azért is most, midőn itt helyben, egy tervet vett hitelszövetkezetnek megalakításától csak egynéhány nap választ el, az iparosság érdekében szükségesnek tartjuk, hogy dr. Horváth János, az orsz. Központi hitelszövetkezet ipari szakosztályának főnöke „Iparosok szövetkezetek“ című munkája alapján, ezen ijesztő mumust megismertette, — iparosaink felfogását megváltoztatva, — idegenkedéseket eloszlassuk.

A szövetkezeti eszmének az volna a követelménye, hogy a tagok a szövetkezet kötelezettségeért és tartozásaiért egyetemleges felelősséget vállaljanak s ezzel a szövetkezetnél minden vagyonukat lekötnék.

Külföldön ez így is van, de nálunk csak korlátozott vagyis egyszeres felelősségű szövetkezetek vannak. Ez pedig abban áll, hogy a tagok csak a lekötött üzletrészek erejéig felelősek, vagyis annak értékét tartoznak csupán befizetni. Tehát csakis ezt a pénzüntézetet veszthetnek el, ha a szövetkezet tönkre menne. Mig egyetemleges és korlátlan felelősségű szövetkezetnél a szövetkezet adósságáért az egyes tagok is beperelhetők, — addig a nálunk levő korlátozott felelősségűnél — a szövetkezet tartozása és adósságáért, a szövetkezeti tagokat beperelni nem szabad, — perelni csak magát a szövetkezetet lehet és elítélés esetében csak a szövetkezet külön vagyonára lehet végrehajtást vezetni.

Miért kellett hát mégis az alapszabályokban a tagokra az ötszörös felelősséget kimondani?

Azért, hogy ez mint papíron levő kötelezettség is, emelje az iparos szövetkezet hitelképességét, a központ irányában és a központ hitelképességét a pénzüntézet szemben. Az ötszörös felelősségnek gyakorlati jelentősége abban áll, hogy a központ ez alapon nyit és nyújt az iparszövetkezeteknek mindjárt a cégbejegyzés után az üzletrészek kétszerese erejéig hitelt és ad kölcsönpénzt, holott ekkor még az üzletrészek egyszerese sines befizetve. Ugyancsak az ötszörös felelősség alapján kapják az iparszövetkezetek a kereskedelmi ministeriumtól a külön segítséget, — mely rendszerint oly magas összegre rüg, — mint az iparosok által aláírt, de még be nem fizetett üzletrészek értéke.

Ezt az állapotot magyarán úgy fejezhetjük ki legjobban, hogy az állam és a központ az iparszövetkezeteknek papíron lévő ötszörös felelősségét mindjárt a megalakulás után háromszoros, sőt négyszeres összeg erejéig készpénzben váltja be.

Ha pedig a központ a szövetkezet hitelét, — mi a 2—3-ik évben beszkott következni, az üzletrészek há-

romszorosára emeli fel, — úgy ez az államsegélyvel együtt ötszörösen készpénzre is be van váltva, ez által lesz ezután kézzelfogható értéme az ötszörös felelősségnek.

Az ipari hitelszövetkezet végrehajtó bizottsága.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk minden olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést ki egyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Kinevezés. A képviselőház elnöke: *Justh Gyula Molnár* Lajost háznagy segédtitkárrá nevezte ki.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Smál Gyula* és *Salmann Ottó* helybeli kir. törvényszéki aljegyzőket jelenlegi alkalmazatásuknak helyén jegyzőkké nevezte ki. — Ezzel egyidejűleg örömmel vettük azt a hírt is, hogy *Krayzell Miklós* kassai kir. táblai tanácsjegyzőt is, ki törvényszékünknel több évig mint aljegyző működött — szintén jegyzővé nevezték ki.

Köbörg hercegek gyászja. *Köbörg* Klementina hercegnő, vármegyénk legnagyobb birtokosa mult hóban Bécsben meghalt. Elhunyt a Köbörg hercegi családot, melynek legidősebb tagja volt, általánosan gyászba borította. A hercegnő után, a kit nagy pompával mult esütörtökön temettek el Gothában, óriási értékű vagyon maradt hátra, a melyet már eddig is *Fülöp* herceg kezelte. A hercegnő halála alkalmából vármegyénk mindama községeiben, a hol az elhunyt hercegnőnek birtokai voltak, gyászistentiszteletet tartottak. Az uradalmak több helyéről részvétáviratokat is küldöttek *Fülöp* és *Ferdinánd* hercegekhez. Jolsva város, mely szintén kifejezte részvétét, már választ is kapott. A sürgöny válasz így hangzik: *Basilides* polgármester, Jolsva. Fogadja saját és a város közönsége nevében is kifejezett részvétnyilvánításáért meleg köszönetemet, *Fülöp* Szász Koburg Gothai herceg.

Halálozások. A lefolyt héten számos gyászeset fordult elő. Vidékünk egyik előkelő alakja: *Báró Luzsenszky Henrik* osztrák nagybirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, a gömörmezei takarékpénztár és hitelbank igazgatósági tagja február 28-án 38 éves korában, boldog házassága 9-ik évében hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Az elhunyt fia volt néhai báró *Luzsenszky Henriknek*, a 48—49-iki szabadságharc kiváló bajnokának, a ki mint huszárkapitány többször kitüntette magát. *Báró Luzsenszky Henrik* élénk részt vett Gömörvármegye társadalmi, közgazdasági és közművelődési életében mint megyebizottsági tag. Nagy uradalmán mintaszerű gazdálkodást folytatott. Egyenes jelleme, közszereplésben álló egyénisége, a köznépi iránti vonzalma nagy népszerűséget szereztek neki. Elhunytát özvegye, szül. *Majoross Margit*, anyja időbáró *Luzsenszky Henrik*né, négy gyermeke: *Livia*, *Henrietta*, *Margit* és *Iona*, öcsese báró *Luzsenszky István* moóri nagybirtokos, sógora dr. *Stojkovits Emil* várgedei nagybirtokos és nagyszámú rokonság gyászolja. Beszentelése Budapesten, márczius 2-án d. u. 3 órakor volt a Kerepesi-uti temető halottas házában, a honnan hült tetemeit Osgyánba szállították s ott ma: 3-an újra beszentelés után a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. — A hatalmas alkotású erőteljes fiatal ember halála városunkban ószinte részvétet keltett: bár tudták, hogy gyógyíthatlan betegségben szenved, mégis mindenkit meglepett és rendkívül lesújtott gyorsan bekövetkezett halála. A megyeházán s a pénztáraton a haláleset hírére kitűzték a gyászlobogót s a mélyen lesújtott özvegyet ószinte részvétnyilatkozatokkal halmozták el a család tisztelői és jóbarátai.

A másik halott szintén közéletünk ismert alakja: *Simkó Nándor*, ki február 25-én Hegyalja-Mádon 59 éves korában hunyt el hosszas betegség után jó humor, mindig derűs kedvű ember volt, ki egykor virágzó üzletet tartott fenn, azután az Első magyar általános Biztosító társulat ügynöke volt. Halála széles körben keltett ószinte részvétet. Anyja: öz. *Simkó Nándorné* született *Imre Erzsébet*, két gyermeke: *Gusztáv* és *Anna* s kiterjedt rokonság gyászolja. 27-én temették el Mádon nagy részvét mellett.

Egy tekintélyes család tisztességes koru matronája: öz. *Hanvai Darvas Pálné* szül. *Darvas Apollónia*, ifj. *Darvas Pál* anyja február hó 26-án 94 éves korában végleggyengülésben halt meg Hanván az ősi családi fészeken. Az elhunyt valóságos típusa volt a régi tisztességes magyar asszonyoknak s halála a családot mély gyászba döntötte. Folyó hó 1-én helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Koreny Pál helybeli polgártársunkat is mély gyász érte, amennyiben nővére: *Koreny Terézia* február hó 24-én 50 éves korában meghalt 26-án polgártársaink élénk részvéte mellett temették.

Gyulay János helybeli polgártársunk *Mariska* nevű kis leánya február 25-én meghalt rövid betegség után.

Értekezlet a megye közgazdasági helyzetéről. Megyénk országos képviselői *Fáy Gyula* főispánunk elnöklése alatt, több földbirtokos, a megyei gazdasági egyesület s dr. *Kovács László* polgármester részvételével egy értekezletet tartottak, melyen azoknak az eszközöknek és módoknak megállapításáról volt szó, a melyek segítségével, — egyöntetű eljárást feltételezve, — lehetséges volna közgazdasági bajainkon segíteni s a fejlődést a mainál határozottabb irányba terelni. A hosszabb időre nyúló értekezleten sorra kerültek az állattenyésztés, gyümölcstermesztés, szövetkezeti értékesítés stb. kérdései, továbbá a tervezett vasuti vonalak, a vasuti menetrend megjavítása, s ezek kapcsán a kisipar érdekében teendő intézkedések. A Klenóc és Murány hosszútávú juhtenyésztése érdekében teendő lépésekre nézve *Bernát István* és *Szontagh Andor* országos képviselők, a Rimaszombat város birtokán teendő intézkedésekre pedig dr. *Kovács László* polgármester kaptak megbízást. Ez utóbbi támogatására felkéri *Fekete Pál* földm. iskolai igazgatót, ki ide vonatkozólag egy az értekezlet által is felhasznált emlékiratot dolgozott ki. Az értekezlet végén *Fáy Gyula*

főispán meleg szavakkal mondott köszönetet kerületünk országos képviselőjének *Bernát Istvánnak*, a közérdekű s magas színvonalon álló értekezlet eszméjének felvetése s az azon nyújtott fontos közgazdasági érdekeket munkáló szakszerű felvilágosításaiért.

Eljegyzés. *Lang Vilmos*, a „Generali” biztosító társaság gömörmezei főügynökségének cégértára Rimaszombatban márczius hó 3-án — ma — tartja eljegyzését *Siklóson* (Baranyamegye) *Löwenstein* Ilonkával.

Kitünő vivő. *Pelsőczy Hámos Antal*, vármegyénk nyug. főispánjának derék fia, ki már több vivőversenyen vett részt s azokon számos babért aratott, újabban szintén szép sikerrel vett részt Budapesten a Keresztessy vivőversenyen. A törvívásban versenyzett az ügyes fiatal ember több elsőrangú vivővel s *Tóth Péter* kitünő vivővel küzdött, holt versenyben 5-ik lett. A mester és a jelen voltak gratuláltak a szép gyakorlatosságról tanuskodó jeles vivőnek.

Sikerült vizsga. *Kecskéssy Tibor*, a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség egyik gyakornoka a számtiszti vizsgát Budapesten sikeresen letette.

Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegyesülete f. hó 1-én a takarékpénztár tanácsstermében szépen látogatott választmányi ülést tartott. *Samarjay* Jánosné elnök, *Molnár Józsefné* alelnök, öz. dr. *Mari-kovszky* Istvánné igazgató körül csoportosultak *Bernáth* Gyuláné, dr. *Baksay* Dezsőné, *Czinke* Istvánné, dr. *Csernay* Dánielné, *Csüder* Antalné, *Eperjessy* Józsefné, *Fülep* Beniné, *Kolbay* Sándorné, dr. *Kovács* Lászlóné, *Mari-assy* Lászlóné, *Széplaky* Lajosné, *Terhes* Pálné, *Tóth* Beláné, dr. *Wallentinyi* Dezsőné választmányi tagok, *Eperjessy* József pénztáros és dr. *Wallentinyi* Dezső jegyző. A választmányi ülésnek a folyó ügyek elintézése mellett két kiemelkedő mozzanata volt. Napirend előtt az elnök *Mari-kovszky* Istvánné igazgató mély fájdalommal megkapó szép beszédben emlékezett meg azon nagy veszteségről, mely a választmányt és az egyesület nagy-névű titkárárt *Baksay* István kir. tanácsost érte hűségese, áldott jó nejeinek, szül. *Sütheő* Teréziának hirtelen elhunytával. Ludítványára a választmány elköltözött, buzgó tagtársának emlékét jegyzőkönyvében örökítette meg. Ugyancsak napirend előtt felszólalás alakjában köszönte meg közvetlen meleg szavakkal *Samarjay* Jánosné elnök a választmányiak azon kitüntető figyelmét, hogy őt nevénapján teljes számban felkereste, szeretetéről, ragaszkodásáról biztosította. Ezt a közvetlen barátságot, együttérzést kéri a maga számára az egyesület érdekeiben a jövőre is. Ez lesz a legerősebb fegyvere az egyesület nagy céljaiért megvívandó nemes harcban. Lelkes, meleg éljenzéssel fogadta a választmány a szeretet vezérnek szép beszédjét. Lelkes örömmel a „Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének” utólagosan érkezett jubiláris szép üdvözlő átiratát is, melyet gróf *Batthányi* Lajosné elnök és *Resenberg* Augustza alelnök irtak alá. Az utóbbi külön elismerő szép levélben is kimentette bejelentett személyes elmaradását, melyet azonban a legközelebbi jövőre fenntart. Halás köszönettel, örömmel fogadta a választmány az elnökség azon bejelentését is, hogy vármegyénk jótékony főura gróf *Andrássy* Dénesétől 4000 koronát kapott az egyesület a Cselédeány-képző javára, a már előbb küldött 1000. korona kiegészítésére. — Jóleső örömet keltett az a bejelentés is, hogy *Geduly* Gézáné és *Loysch* Ödöné, *Kolbay* Sándorné és *Wallentinyi* Dezsőné választmányi tagok buzgólkodása folytán az egyesületbe újabban ismét 32 úrnó lépett be, részint alapító, részint rendes, részint pártoló tagokként. — E népes és tartalmas gyűlés is jótékony nőegyesületünk örvedetes fejlődéséről tett biztató tanúságot. Az ülés az elnök általános eltelésével zárult.

A gömörmezei muzeum-egylet választmánya február hó 26-án *Bornemisza* László alispán elnöklésével ülést tartott, melyen a *Boczkó* Dániel által felolvasott számadást, s a tisztikar és *Fábry* János igazgató által összeállított költségvetést tárgyalták. A gyűlésen számos nagyfontosságú s a muzeum egyesület jövője és az állandó elhelyezkedés érdekében lényeges előterjesztést tárgyaltak, s az állandó helyiség megszerzésére vonatkozó tárgyalásokkal az alispán elnöklése mellett működő bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: *Fábry* János, *Molnár* József, *Czinke* István és dr. *Veres* Samu. Két úres választmányi tagságra a választmány báró *Ragályi* Balassa Ferenczet — *Bornemisza* Elemért jelölte, kiknek megválasztása iránt a legközelebbi megyegyűléshez tesz előterjesztést az egyesület.

A Polgári Olvasókör első választmányi ülését február 27-én tartotta *Rábelly* Miklós elnöklésével. Az ülésen a választmányi tagok csaknem teljes számban megjelentek s őket az elnök szívélyes szavakkal üdvözölte. Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy a folyó évben már 30 házipítési kötvényt sorsoltak ki, úgy hogy most már csak 70 darab kisorsolása marad hátra, s az is remélhetőleg rövid idő alatt meg fog történni. — A választmány elhatározta, hogy márczius 15-ikén köz-vaesórát rendez, s tudomásul vette, hogy a kör kebelében *Bodor* László vezetésével daloskör létesült. — Az ünnepegyrendező és vigalmi bizottság tagjaitvá megválasztották: *Szabó* József alelnök, dr. *Csernay* Dániel, dr. *Kármán* Aladár, *Schulhof* Pál, *Lécai* László, ifj. *Rábelly* Miklós, *Szabó* István, *Bodor* László, *Makovics* Lajos és *Tarjányi* Béla

A szabadkai városi malom, melyet új szerkezetre alakítottatott át a város, közeledik a befejezéshez. Az új hengerek, koptató és berendezések szerelése már javában folyik és bevégződése után a malom is belép a modern vizimalmok sorába. Az átalakítások a város ez ingatlanának értékét mintegy háromszorosára emelik fel.

Anyakönyvi szék helyé áthelyezése. A felsőfalvi anyakönyvi kerület székhelye Felsőfaluról Szkárosra helyeztetett át.

Kaszinó-estély. A márczius hó 9-én tartandó tréfás jelmezes kaszinó estélyre — mint értesülünk — vidékről is sokan készülnék. A jelmezek készítését már munkába vették s ez igen csinosan fog kinézni és igen olesó lesz. A rendező bizottság mindent elkövet az estély sikere érdekében.

Közgyűlés. A rimaszombati kerületi betegsegélyző pénztár ma 3-án délelőtt 10 órakor tartja közgyűlését a város háza tanácsstermében.

A „Három-Rózsa” új bérlői egy célszerű és mindenképen helyesíthető átalakítást fognak a napokban kérni a tulajdonos várostól. Annak az elvnek alapján, hogy az eddigi, erkölcs szempontjából nem valami kifogástalan kezelést elhagyják és a vendéglőt minden uri ember részére megközelíthetővé tehessek, a fő-sulyt a kávéházi és éttermi helyiségek kihasználására fogják fektetni. E végből tervbe vették a kávéház leszállítását, a mai piac felőli bejárónak a kávéházhoz csatolását, a Deák Ferencz utcáról új bejáró létesítését stb., — melyek mind oda fognak hatni, hogy a „Három-Rózsa” régi, jó hírneve megtérül, forgalma emelkedik s végül, hogy úgy a bérlők, mint a város közönsége és a tulajdonos is elmondhassák, hogy „jó üzletet” csináltak.

Az új pénzintézet: a rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank r. t. február hó 28-ikán megkezdte működését a Tompa-téren az Andrási-féle házban.

Vagdalkozó katonatiszt. Miskolcra az u. n. bögözi vendéglőben február hó 26-ikán *Szathmáry* Király Pál hadnagy az itteni származású *Mindszenty* Kálmán biztosító-hivatalnokot előzetes összehálkozás után kardjával megvagdalta. Az eset Miskolcra nagy szenzációt keltett, s a vizsgálat megindult.

A konzervgyár r. t. igazgatósága és felügyelőbizottsága folyó hó 1-én *Molnár* József elnöklésével együttes ülést tartott, melyen az igazgatósági elnök előterjesztést tett a gyár működéséről. A felügyelő-bizottság is ekkor alakult meg s elnökké *Perecz* Samut, jegyzővé dr. *Kármán* Aladárt választották.

Mulatság. A helybeli iparosok nyugdíj-intézete javára folyó hó 2-án a polgári olvasókör helyiségében kedélyes, jól sikerült táncmulatság volt.

Vasutépítés. A mult évben több irányban nagy mozzalomban indult vármegyénk területén több vasutvonalak kiépítése iránt. Az év zártával ez építkezésekről sem hallottunk többet a nyilvánosság előtt. — Most azonban a következő meghívót vettük: „Meghívó. A Jolsva-Ratkó—Meleghegy—Tamási és Tamási—Rimaszombati, valamint a Ratkó—Tornaljai létesítendő vasuti vonalak érdekeltisége 1907. évi márczius hó 11-én délután 2 órakor Rimaszombatban, a vármegyeház kistermében értekezletet tart, melyre t. Címet azzal hívjuk meg, hogy okvetlenül megjelenni sziveskedjék — Rimaszombat, 1907. február 25 — *Szentiványi* Árpád, országgyűlési képviselő. *Ivánka* Imre, a Jolsva-Ratkó—Meleghegy, Tamási—Rimaszombati, Tamási—Rimaszombat és Ratkó—Tornaljai vasuti vonalak előmunkálási engedélyese.” — Véleményt előre nem mondhatunk, mert nem tudjuk milyenek a kilátások és érdeklődés e vonal kiépítése iránt. Ha az sikerül, csak örömmel fogadjuk, mert e kérdésről a multban már cikkezünk is. — Azonban egyidejűleg a „Rimaszombat—Szuhavölgyi” vasut építésének kérdését is kötelességünk felvetni és szorgalmazni.

Tenyészbikavásárok. A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület karöltve a miskolczi magy. kir. állattenyésztési felügyelőséggel Tornalján 1907. évi márczius hó 10-én, és Rimaszombatban 1907. márczius hó 17-én rendezi a IV. és V. tenyészbikavásárait, mire vonatkozó tudnivalókat hirdetményen teszi közzé *Szentiványi* Árpád gazd. egyleti elnök és *Fodor* Jenő titkár.

A legnagyobb takarmányrépa termékek. Elmúltak azok az idők, amikor a gazda már azzal is meg volt elégedve, ha csak nagy mennyiségben termelt takarmányrépát. Ma már a legkisebb gazda is tudja, hogy nem abban áll a répa értéke, ha telerakja a jóságának a beleit, hanem arra kell a fő-sulyt helyezni, hogy mekkora tápértéke van a répának. Hogy nagy tápértékkel bíró répát nyerhessünk, szükséges, hogy az anyarépa (magrépa) legalább 4—8 kiló sulyuak és tápértékükre nézve a leggondosabb módon egyenként vagyileg megvizsgálva legyenek. Jelenleg nem létezik más cég a budapesti *Mauthner* Ödön es. és kir. udvari magkereskedésén kívül, mely ily nagy gondnal termesztett répamagot hozna forgalomba. Ezen répamag e mellett még impregnálva is van, miáltal, sokkal gyorsabban kel ki és a rovaroknak is ellentáll. Ajánlatos tehát, hogy csak *Mauthner*-féle impregnált csillaggyejú répamagot vessünk, a csekély árkülönbözet százszorososan megtérül a biztos és nagy termés révén.

Vigyázatlanság. A Hubóhoz tartozó tanyán február hó 23-án estefelé *Kriston* András 8 éves gyermek nyíllal a falon függő törülközőt akarta meglőni, azonban czélt tévesztett, s az ott levő *Ligárt* József 14 éves gyermek bal szemét lötte meg, úgy hogy a szegény fiu szeme világát elvesztette. Beszállították a kórházba.

Gondatlanság. *Bari* Lóri kis gyermekére az u. n. „sereg”-ben mult év október havában ráborult a forró vízzel telt fazék, s a gyermek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy 3 hét múlva meghalt. A gondatlan anyát a helybeli kir. törvényszék folyó hó 1-én *Kolbay* Sándor elnöklésével tartott ülésen 3 napi fogházra ítélte, mely büntetés kiállítását az asszony nyomban megkezdte.

Egy aktuális könyv. Az általános drágaság közepette *Andrássovich* Géza m. kir. földművelésügyi miniszteri intéző most megjelent „Házinyulenyésztés és értékesítés” című könyvének második kiadásában rámutat arra, hogy a házinyul okszerű tenyésztésével csekély befektetés mellett aránylag a lehető legnagyobb jövedelem érhető el úgy a piaci értékesítésnél, mint a házi fogyasztásra szükséges hustermelésénél. Ezen közvetlen haszon elsősorban a termelő jólétét célozza ugyan, de közvetve a nemzeti vagyonsodás szempontjából is igen figyelemreméltó, mivel a házinyul és annak termékei évenként átlag hat és fél millió korona értékben hoznak be a külföldről, éppen ezért kivánatos gazdasági szempontból, hogy a házinyul okszerű tenyésztése Magyarországon mennél elterjedtebb legyen. Házinyulenyésztés bármely időben megkezdhető minden különös költség nélkül. Utmutatással szolgál az idézett számos képpel ellátott könyv, melyet 2 kor. 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küld meg a Pátria r. t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut. 25.

Kiállítás. A miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a budapesti m. kir. technológiai iparmuzeum pék- és cukrászipari gépekből és berendezési tárgyakból kiállítást rendez, mely f. év

január 23-án már meg is nyílt s f. évi június hó végéig marad nyitva. Kereskedelemügyi m. kir. minister úrhoz javaslat tételét a kiállítás megtekintésére utazó szakmai iparosok részére kedvezményes vasuti jegy engedélyezése iránt, mely javaslat elintézésére a jegyek kiállításáról külön értesítést adunk.

Nyilvános közönet és nyugtázás. A sajtógömöri Mátyás-szoborra befolyt újabb adományok: Dobsináról Weisz Antal ág. ev. lelkész 2 kor. Martonházáról Honéczy Pál ág. ev. lelkész, az ág. ev. egyház 2—2 kor. Méhi körjegyző Osváth Rafael gyűjtése: Méhi község, Lenke község 1—1 kor. Dráveczky János 1848—49-iki honvéd-hadnagy 2 kor. Sajókirályiban: Szabó István, Villner József 80—80 fill., Mispál András, Mogyoródi János, Antal Gergelyné, Friedmann Ignác 40—40 fill., Svajko István 20 fill., Sajókirályi község, Lóczy László 1—1 kor. Sajókesziben: községi pénztár 1 kor., Ujjpál József és Deési Sándor 40—40 fill., a többi sajtókeszi derék polgárok gyűjtése 3 kor. 24 fill. Sajtógömöri iparosok tánczestélyének jövedelméből 20 kor. Tornaljáról: Polgár Julia közs. leányiskola tanítónője gyűjtése tanítványai között 6 kor. 94 fill. Csizi körjegyző Lovcsányi Zoltán gyűjtése: a velkenyei róm. kath. elemi isk. gyűjtése 58 fill., Velkenye község, Sajópüspöki község 2—2 kor., Lovcsányi Zoltán 1 kor., Lovcsányi Sárika 42 fill., Lovcsányi Zoltánné 30 fill., Csiz község 2 kor., Grósz Henrik 50 fill., Horváth József, Kossuth Józsefné, Glósz Arthur 1—1 kor., N. N. 20 fill. Klekner Károly göcsi körjegyző gyűjtése: Alsósajó község, Oláhpaták község 1—1 kor., Szibray Károly, N. N. 20—20 fill. Bánrévéről: Péter János máv. tisztviselő 2 kor. Gömör-répi ág. ev. elemi iskola tanulói 90 fill. — Mindezen nemes szívű adományokért és szives gyűjtésekért az illetőknek e helyen hálás köszönetet mondok a szobor-bizottság nevében. Id. Bogár Lajos pénztáros. (A szobor pénztára 1906. december 31-én volt 697 kor. 94 fill., most febr. 24-én a pénztár állása 1265 kor. 70 fill.)

Hirdetmény.

A „Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R.-Társaság“

a nagyközönségnek és részvényeseinek szives tudomására hozza, hogy működését Rimaszombatban, az e célból felvett ideiglenes helyiségében a **Tompa-téren, a kir. törvényszék és vármegyeháznak szomszédságában** megkezdte.

A banknak működése körébe tartozik:

1. Pénzvetésnek a mindenkori viszonyoknak megfelelőleg a legmagasabb kamatláb mellett kamatoztatás végetti elfogadása.
2. Idegen és saját váltóknak le- és visszleszámitolás végetti elfogadása.
3. Telekkönyvezett földbirtokra, házakra, betáblázott követelésekre egyszerű és törlesztéses kölcsön adása.
4. Előlegezés, illetve kölcsön-adás magyar vagy osztrák kötvényekre, érték- és hitelpapírokra, sorsjegyekre, pénzüintézetek részvényeire, beraktározott árukra, nyers terményekre.
5. Értékpapírok eladása és vásárlása.
6. Folyó számlára hitel-nyújtás.
7. Iparvállalatok elősegítése s pénzübeli támogatása, gazdasági gépek megszerzésének közvetítése úgy, hogy a vételár közvetlenül a banknál törlesztethessék.

Rimaszombat, 1907. márczius hó 1-én.

RIMASZOMBATI KERESKEDELMI és KÖZGAZDASÁGI BANK R.-TÁRSASÁG.

Imakönyvek,

mese- és képeskönyvek, ifjusági iratok, levélpapírok, emlékkönyvek, albumok, olajfestékek, aquarel-festékek stb. továbbá irodai berendezéseket, nyomtatványok és könyvkötői munkák elkészítését jutányos árban elvállalja:

Ifj. Rábely Miklós

könyv- és papirkereskedő
Rimaszombat.

Üzlethelyiségnek!

a dobsinai piacon, legforgalmasabb helyen álló **Gömör András-féle ház** azonnal bére kiadó, esetleg örökáron is eladó. — Fölvilágosítással szolgál **Gömör Sándor Betlér.**

3—3

Kiadó lakások.

Rimaszombat legélénkebb forgalmu vonalán, a Ferenczy-utca 3. szám alatt f. 1907. év május hó 1-től több kisebb s nagyobb — a legjobb karban lévő — lakás bére kiadó; értekezhetni lehet alólirt háztulajdonossal.

Együttal ajánlom almágyi szőlőmben termelt saját termésű, kiváló jó minőségű boraimat, üvegenként 35, 40 és 45 krajczárjával, üvegre letét 5 kr. 7—*

Bonyó Béla.

Hirdetmény.

254. sz. — A tornaljai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a **tornaljai takarékpénztár** végrehajthatónak **Orbán János és neje** végrehajtást szenvedők elleni 1910 korona hátralékos tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a baraccai 83. számú tjkönyvben foglalt A. I. 1—9. sorszámú belsőség, szántó és rétből álló ingatlanok B. 5. és 7. alatt Orbán Jánosné Koós Francziska és Orbán János nevében álló részere az arverést 2600 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1907. évi márczius hó 21-ik napján** délelőtt 9 órakor Baracszán, a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Az árverezési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tornalján, 1907. évi február hó 12-én.

Basilidesz, kir. aljárásbíró.

Kiadó lakás és boltok.

Az Andrási-ut és Tompa-tér sarkán első számú házban egy csinos, egészséges **lakás három szobával** és mellékhelyiségekkel **május hó 1-től, ugyanott két bolt, a mely fűszer- és tözsdének igen alkalmas, azonnal bérebeadó, de esetleg az egész ház is örökáron eladó, — úgy-szinte Kossuth-utca 41. számú ház szép udvarral és rendezett kerttel szintén azonnal eladó. Értekezni lehet **Andrási fényképésszel.** 6—***

Vendéglő átvétel

Alulírottak a legmélyebb tisztelettel vagyunk bátrak tudatni a n. é. városi és vidéki közönséggel, hogy Rimaszombatban a

„Három Rózsa“

szállodának bérletét 1907. évi február hó 15-ik napjától átvettük és a vendéglő, valamint a kávéház vezetésére sikerült egy kiváló szakférfit szerződtetnünk.

Legyen szabad hivatkoznunk közismert pontosságunkra, rendszeretünkre, s igérjük, hogy mindent el fogunk követni, hogy a „Három Rózsa“ szálloda régi jó hírnevét visszaállítsuk, s addig, a míg nagyobb átalakításokat tehetünk, a szálloda a közrend, az erkölcsösség és tisztaság tanyája legyen. — Előre is biztosítjuk jó és előzékeny kiszolgálásról.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtunk tisztelettel:

Jellinek Bertalan és Braun Gyula,
a „Három Rózsa“ szálloda bérleti.

Hirdetmény.

607. sz. — **Sajórecske** község és a hozzá tartozó Kisrecske-puszta telekkönyvének birtokszabályozás következtében foganatosított átalakítása az 1905. évi 41039. számú igazságügyminiszteri rendelet következtében kiegészített és ezzel egyidejűen az eljárás keretébe bevont 652/a. régi, 56/b. új hrzi számú ingatlanra nézve a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése végett az 1886. XXIX. 1889. XXXVIII. 1891. XVI. és 1892. XXIX. t.-cz.-ben szabályozott eljárás az idézett törvény-cikkek határozmányai értelmében foganatosítván, ez azzal a felszólalással tételük közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján — ideértve e §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. a) és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis az **1907. évi szeptember hó 10-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;
2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt ki-

egészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1907. évi szeptember hó 10-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik, — ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1907. évi szeptember hó 10-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság Tornalján, 1907. évi február hó 18-ik napján.

1—3

Basilidesz, kir. aljárásbíró.